

What is the Theme of Masechet Avoda Zara? What is its place in Seder Nezikin?

I. Order of the Masechtot

- For the most part, the masechtot in each seder of Shas are organized by the number of perakim, starting with the largest and ending with the smallest. For these purposes, the three "Bavas" are really one masechet.
- Nevertheless, many Rishonim assumed that there was thematic progression as well.
- Why then in Avoda Zara where it is, and what does that teach us about the theme of the masechet?

II. The Rambam

- Read the following passage from the Rambam's introduction to the Mishna. Keep the following questions in mind:
  - Why does he think Masechet Avoda Zara is placed where it is?
  - What does that imply about the theme of the masechet?
  - The Mishnayot that he refers to in Sanhedrin are below the Rambam

רמב"ם הקדמה לפירוש המשניות

(א) וכאשר חשב המחבר לחבר זה הספר על זאת התכונה ראה לחלק אותו לששה חלקים:
 (ב) החלק הראשון במצות המחויבות בצמח הארץ כמו כלאים שמטה וערלה ותרומות ומעשרות ושאר חקי המתנות:
 (ג) החלק השני בפרקי זמני השנה והמועדים ומה שנתחייב בהם והשתנות משפטיהם והאסור בהם והמותר ומה שנכון לחבר בכל פרק מהם מן הדינים והמצות:
 (ד) החלק השלישי בבעילות וההפרש שיש בדינין בין האנשים והנשים כגון היבום והחליצה והכתובה וקדושין וגיטין ומה שהוא ראוי לומר בכל פרק מהם:
 (ה) החלק הרביעי בדינין ובמריבות שבין אדם לחבירו ובסחורות ובמשא ובמתן ובשותפות הקרקעות והדומה לו:
 (ו) החלק החמישי בעניני הקרבנות כפי השתנות משפטיהם ורוב עניניהם:
 (ז) החלק הששי בענין טהרות והפכם .
 (ח) וקרא כל חלק מהם סדר. החלק הראשון נקרא סדר זרעים. והשני סדר מועד. והשלישי סדר נשים. והרביעי סדר נזיקין. והחמישי סדר קדשים. והששי סדר טהרות. (והסימן זמ"ן נק"ט)...
 (טו) וכשאסף כל אלו הששה מינים הכוללים המצות ראה לחלק כל מין כללי מהם אל מינים פרטיים כפי מה שהוא ראוי וקרא שם כל מין מהפרטים מסכת אחר כן חלק המאמר שיש בכל מין פרטי לפרקים וקרא שם כל אחד פרק. אחר כן חלק מאמר כל פרק לפרקים קטנים נכוחים להבין וקלים לדעתם על פה ולהורותם וקרא שם כל אחד מאלו הפרקים הקטנים הלכה...
 (מח) אח"כ חלק המאמר בנזיקין וחלק המסכת הראשונה לשלשה חלקים והתחיל בבבא קמא וענינה לדבר על נזיקין כגון שור ובור והבער ודין החובל ואין השופט רשאי להקדים דבר קודם שיסיר ההיזק מבני אדם ומפני זה הקדים אותה בראשונה על שאר הדינין .
 (מט) ואח"כ בבא מציעא וענינה לדבר על הטענות והפקדונות ושכירות ודין השואל והשכיר וכל מה שהוא ראוי לחבר לזה הענין כמו שעשה הכתוב שאחר דיני שור ובור והבער (שמות כא) וכי ינצו אנשים דבר על ארבעה שומרים .
 (נ) ואח"כ בבא בתרא וענינו לדבר בחלוקת הקרקעות והדינין בענין הדירות המשותפות והשכונות וביטול מקח וממכר במום הנמצא ולדבר בענין הממכרים והקנינים והיאך ראוי לדון אותם והערבות והירושות וסדר החלק הזה באחרונה בשביל שכולו קבלה ודברי סברות ולא התבאר מן התורה .
 (נא) וכשהודיע ענין הדינין התחיל לדבר על הדינין גוזרי הגזירות והדינין ההם וסדר אחר ב"ב סנהדרין .
 (נב) אבל מסכת מכות היא נקשרת בנוסחאות עם מסכת סנהדרין ובכללה היא מנויה ואמרו שבשביל שאמר ואלו הן הנחנקין הדביק אליו ואלו הן הלוקין ואין זה טעם אמת אבל היא מסכת בפני עצמה ונסמכה לסנהדרין מפני שאין רשות לבני אדם לענוש ולהלקות אלא השופטים בעצמם כמו שאמר הכתוב (דברים כה) והפילו השופט והכהו לפניו כדי רשתו .
 (נג) וסדר אחר מכות שבועות מפני שבין סוף המסכת שעברה ותחלת זו המסכת יש דמיונים בדיניהם ומשפטיהם והם דומים אלו לאלו כמו שנזכר בתלמוד והחבירוהו לענין ההוא מפני שהוא גם כן ממעשה הדיינים שאין רשות לכוף על השבועה אלא לשופט .
 (נד) וכשהשלים לדבר על הדינים והדיינים וכל מה שהוא מעשה הדיינים מיוחד בו מן המחלוקת וחייב שבועות בא לדבר בענין עדיות ורוב ענין זאת המסכת הוא לזכור בה כל ההלכות שהעידו עליהם אנשים ברורים נאמנים ושעדותם ראוי לסמוך עליה והוא שער מן הדינים שהעדיות צריך לזכרם לפני הדיינים וכן כל עדות מהם היו מעידים אותו בב"ד וסדר אותה אחר מס' שבועות בשביל שמש' שבועות יש צורך אליה תמיד ועדיות הם (הצעת) [הודעת] הדברים שהעידו בהם לפני השופטים בעתים ידועים וקבלו אותם מהם .
 (נה) אחר כן התחיל לדבר על עכ"ם לפי שענינה דבר מוכרח לשופט שידענו ואז יהיה שלם כשידע נימוסי העבודות ההם וחוקותיהם ומה שצריך אליהם ואז ידע היאך ידון עליה כי כל מי שיעבוד לכוזב שבתאי בעבודת כוכב נוגה או יתפלל לכוזב צדק בתפלת מאדים אינו חייב מיתה כמו שבאה הקבלה הברורה והניח זו המסכת לאחרונה מפני שלא יקרה ענין עכ"ם אלא באחד מני אלף לימים רחוקים .

משנה סנהדרין פרק ז

העובד עבודה זרה, אחד העובד, ואחד הזובח, ואחד המקטר, ואחד המנסך, ואחד המשתחוה, ואחד המקבלו עליו לאלוה, והאומר לו אלי אתה. אבל המגפף והמנשק והמכבד והמרביץ והמרחיץ, הסך, המלביש והמנעיל, עובר בלא תעשה. הנודר בשמו והמקים בשמו, עובר בלא תעשה. הפוער עצמו לבעל פעור, זו היא עבודתו. הזורק אבן למרקוליס, זו היא עבודתו:

הנותן מזרעו למלך, אינו חייב עד שימסר למלך ויעביר באש. מסר למלך ולא העביר באש, העביר באש ולא מסר למלך, אינו חייב, עד שימסר למלך ויעביר באש. בעל אוב זה פתום המדבר משחיו, וידעוני זה המדבר בפיו, הרי אלו בסקילה, והנשאל בהם באזהרה:

III. Tosafot

- a. Read the first Tosafot in the masechet.
  - i. Does he/do they agree or disagree with Rambam?
  - ii. What is the theme of the masechet that emerges, if any?

מתני' לפני אידיהן - בתר דתני סנהדרין דאיירי בעובד כוכבים ומזלות תנא נמי להא מסכת דע"ז בסדר ישועות ומיהו מכות ושבועות דשייכי בסנהדרין להכי תני להו בתר סנהדרין ואחרי כן חוזר לסדרו ושונה מס' ע"ז והוריות:

IV. The Mishnayot

- a. Skim the Mishnayot in the entire masechet.
  - i. Does a theme emerge?
  - ii. Does it fit the above models?

V. The Gemara

- a. Start skimming the Aggadot on the first several daf (don't worry about getting everything).
- b. What does this add to the theme of the masechet?
- c. We will return to this in our shiur on Aggada.

VI. The Meiri

- a. Read the following 2 passages from the Meiri. What does he think about the placement and theme of the masechet?
- b. Does his organization of the chapters help develop a theme?

הקדמה לבית הבחירה למאירי

ואמנם סדור המסכתות שבסדר נזיקין היה בראוי להתחיל במסכת סנהדרין והוא שבתחלת כל תביעה ובראשית כל מדון יצטרך לחפש ולחזר אחר דיינים יראה תביעותיו בפניהם והיה בראוי אם כן לבאר ענין הדיינים והנהגתם בכל דין מהדיינים הן של ממונות הן של נפשות וסמכו עליה מסכת מכות לסבה אשר אזכיר והוא שאחר שהוצרך לבאר במסכת סנהדרין בענין דיני נפשות איזה יחוק ואיזה ישרף ואיזה יהרג ואיזה יסקל עם היות ענין מלקות וגלות נגרר תחת גדר דיני נפשות היה לו לבאר איזה ילקה ואיזה יגלה לערי מקלט וכן ממה שהתחיל לבאר במסכת סנהדרין על עד זומם שעושים לו כמה שהוא זמם לעשות ויש דברים שאי אפשר לומר שיעשהו כמה שחשב לעשות באחר והיתה הכונה לבאר זה בזאת המסכתא כלל אלו הענינים ר"ל עד זומם וגלות ומלקות במקום אחד והוא ענין מסכת מכות ובאה אחריה מסכת שבועות להיות קצת עניניה מסורין לדיינים גם כן להשביע קצת הנתבעים או התובעים בפניהם והוא ענין שבועות הדיינים וכל הנשבעים וארבעה שומרים וגם ענין שבועת הדיינים וכל הנשבעים ושבועת העדות יסתעף אל זה הענין ואחר השלימו ענין הנהגת הדיינים והענינים המסורים להם והיה מכללם עובד ע"ז כמו שנכלל בסנהדרין עם שאר הנסקלים הוצרך להודיע עניניה בארוכה עד שמרוב אריכותם הוצרך לחבר מהם ספר והוא ענין מסכת ע"ז ואחר שהשלים הענין בדיינים ובנדונין הוצרך לבאר כשארעה שגגה לדיינים בעצמם איך הם צריכים להתנהג ובאה על זה מסכת הוריות

בית הבחירה למאירי מסכת עבודה זרה פתיחה

אמר מנחם בן שלמה לבית מאיר "א זאת המסכתא ר"ל מסכת עבודה זרה אמנם היא מסדר נזיקין והורגנו בלמודה אחר מסכת שבועות לסבה אשר הזכרנו בפתיחת זה החבור והיא כוללת חמשה פרקים וסדרם לפי שטתנו א. לפני אידיהן ב. אין מעמידין ג. כל הצלמים ד. ר' ישמעאל ה. השוכר את הפועל וענין המסכתא כולו אמנם הוא סובב לבאר עניני ע"ז וההתרחק מעובדיה בקצת דברים תחייב הרחקתם אחת משתי סבות הראשונה שלא להתערב בהם ושלא ללכת בדרכיהם עד שנשמר מעשות כמעשיהם כמו שידוע בטעמי מקצת מצות התורה והשנית שלא להיותנו סבה לעבודתם או לקיום מחשבתם באמונת עבודת האלילים כמו שיתבאר בפרטים ועל זה הצד יחלקו עניני המסכתא לארבעה חלקים הראשון באיסור משא ומתן שלנו עמהם בשום מקח וממכר מהם בזמן ידוע ומהם לעולם וקצת דברים שאסור לנו להתעסק בהם עמהם השני בדברים שלהם האסורים לנו הן איסור גמור אף בהנאה הן באכילה לבד ואת שהם אסורים לנו עד שיעשו בהם איזה תקון והתקון הראוי לעשות בהם השישי בענין הצלמים והצורות והפרצופים העשויים לעבודת האלילים וגופי העבודות הזרות על איזה צד נאסרו הרביעי בענין איסור יין נסך בפרט החלק הראשון יתבאר בפרק ראשון ובתחלת פרק שני החלק השני יתבאר בפרק שני החלק השלישי יתבאר בפרק שלישי ובקצת פרק רביעי החלק הרביעי יתבאר בקצת פרק רביעי ובפרק חמישי וקצת חלקים ממנו בפרק שני זהו יסוד המסכתא דרך כלל אלא שבאו בה קצת ענינים על ידי גלגול כענין סוגיית התלמוד על הדרך שקדם כמו שיתבאר:

VII. Extra Sources

- a. See this article by R. Avihud Schwartz, briefly outlining a similar idea:

<https://www.etzion.org.il/he/%D7%91%D7%99%D7%9F-%D7%99%D7%A9%D7%A8%D7%90%D7%9C-%D7%9C%D7%A2%D7%9E%D7%99%D7%9D-%D7%A4%D7%AA%D7%99%D7%97%D7%94-%D7%9C%D7%9E%D7%A1%D7%9B%D7%AA-%D7%A2%D7%91%D7%95%D7%93%D7%94-%D7%96%D7%A8%D7%94>